עד א ב ג מיי' פכ"א מהלכות עדות הלכה ח :

עה ד ה מיי' פ"ב מהלכות נזקי ממון הלכה יט ועי' בהשגות ובמ"מ סמג עשין סז טור ש"ע ח"מ סימן שנה :

עו ו מיי' שם הלכה כ סמג שם טור ש"ע ח"מ סי' שפט סעיף כ :

עז ז ח מיי' שם פ"א הלכה ז ח סמג שם טוש"ע שם סעיף יא :

אלא אי אמרת לייעודי גברא לימרו הנך קמאי אנן מי הוה ידעינן דבתר שלשה יומי אתו הני ומייעדי ליה, אמר רב אשי: אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמר לי ולייעודי תורא מי ניחא ולימרו הנך בתראי אנן מנא ידעינן דכל דקאי בי דינא לאסהודי בתורא קאתו אנן לחיובי גברא פלגא נזקא אתינן? *דקמרמזי רמוזי רב אשי אמר כשבאו רצופים *רבינא אמר במכירין בעל השור ואין מכירין את השור, אלא היכי מייעדי ליה? דאמרי תורא נגחנא אית לך בבקרך אבעי לך לנטורי לכוליה בקרא. אבעיא להו המשסה כלבו של חבירו בחבירו מהו, משסה ודאי פטור, בעל כלב מאי: מי אמרינן מצי א"ל "אנא מאי עבידנא ליה" או דלמא אמרינן ליה "כיון דידעת בכלבך דמשסי ליה ומשתסי לא אבעי לך לאשהוייה"? אמר רבי זירא ת"ש ותם שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח הא נוגח חייב, אמר אביי מי קתני נגח חייב? דלמא הא נגח לא הוי תם ובההיא נגיחה לא מחייב. ת"ש *שיסה בו את הכלב שיסה בו נחש פטור מאי לאו פטור משסה וחייב בעל כלב, לא, אימא פטור אף משסה. אמר רבא: אם תמצי לומר המשסה כלבו של חבירו בחבירו חייב, שיסהו הוא בעצמו פטור, מאי טעמא? *כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור, א"ל רב פפא לרבא איתמר משמיה דריש לקיש כוותיך *דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת ובעטה: מהלכת ברבוצה פטורה, רבוצה במהלכת חייבת. א"ל אנא בההיא חיובי מחייבנא דאמרינן ליה "כי אית לך רשותא לסגויי עלי, לבעוטי בי לית לך רשותא":

מתני' *שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט: ברשות הרבים משלם חצי נזק ברשות הניזק *רבי טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים *חצי נזק, אמר להם רבי טרפון ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור החמיר עליהן ברשות הניזק לשלם נזק שלם מקום שהחמיר על הקרן ברה"ר לשלם חצי נזק אינו דין שנחמיר עליו ברשות הניזק לשלם נזק שלם אמרו לו דיו לבא מן הדין להיות כנדון: מה ברה"ר חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק. אמר להם *אף אני לא

אלא אי אמרת לייעודי גברא · בעינן ג' ימים ועל כל נגיחה ונגיחה צריך להעיד ביומיה ולא משכחת לה דמשוו ליה מועד אלא בג' ימים לימרו הנך קמאי כו' : **ולייעודי תורא מי ניחא** · נהי דקמאי ודאי לייעודיה נתכוונו שהרי יודעים שאין על ניזק השלישי לתבוע נגיחות ראשונות אלא כדי לייעדו ולחייבו נ"ש אלא הנך בתראי שצריכים לו בלא עדות ב' הכאות ולחייבו ח"נ : **לימרו אנן לאו לייעודי אתינן** · ולא הוה ידעינן בהנך כיתות אלא לחיוביה פלגא נזקא (א) ואין עלינו לשלם אלא חצי הנזק : **ה"ג דקא מרמזי רמוזי** · כלומר לייעודי תורא ניחא וביום אחד וכגון דקא מרמזי רמוזי כת עידי ראשונה לעידי כת שלישית שיעידו הלכך ודאי אחרונים נמי לכך נתכוונו והיו יודעים בראשונים וכך שמעתי : **רב אשי אמר** · לעולם לאייעודי תורא ניחא דמוקמינן לה כשבאו רצופים כולם באו ביחד דהשתא ודאי ידעי הני בהני : **ואין מכירים את השור** · הלכך לא נתכוונו אלא לעשותו מועד שהיו יודעים בעדות הראשונים, דמשום חצי נזק כיון דאין מכירים את השור לא אתו ומההיא דהתם אינו משלם אלא מגופו, אבל לייעודי גברא לא ניחא דמצו למימר קמאי "מי ידעינן דלבתר תלתא יומי אתו הני ומייעדי ליה, אנן אפלגא נזקא אתינן" וליכא למימר בהו אין מכירין את השור ולייעודי אתו דמי הוו ידעי דסופו לחזור לנגוח שניה ושלישית : **כלבו של חבירו בחבירו** · לוי המשסה כלב ראובן בשמעון : **ודאי פטור** · דגרמא בנזקין הוא : **הא נגח** · שור אחר על ידי משמוש התינוק חייב ואע"פ דשסוי הוא : **דלמא** · אע"פ דנגח, תם הוא דלא הוי, ובההיא נגיחה לא מחייב, והאי דקתני "ואינו נוגח" לשוייה תם קתני : **שסהו בעצמו** · שנשך הכלב את המשסה בעל הכלב פטור : **בעטה מהלכת ברבוצה פטורה** · דלא היה לה לרבוץ ברשות הרבים וכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור : **מתני'** **נגח נגף כו'** · כולן תולדות קרן הן : **שסוא פטור** · דכתיב "ובער בשדה אחר" : **דיו לבא מן הדין להיות כנדון** · קרן ברשות הניזק שאתה מביא מדין קרן ברשות הרבים דקאמרת קרן שהחמיר עליה ברה"ר אינו דין שנחמיר עליה ברשות הניזק : לא

לימרו הנך קמאי כו' · הוא הדין · דהו"מ למפרך מבתראי שלא ידעו בראשונים כיון שבאו בג' ימים אלא מקמאי פריך בפשיטות טפי :

לימרו הנך בתראי וכו' · מקמאי לא הו"מ למפרך דמוכח מילתא דלייעודי קאתו מדהמתינו עד נגיחה ג' וא"ת מאי קאמר מנא ידעינן דכל דקאי בבי דינא כו' נוקמא כגון שהיו אחרונים במעמד כשהעידו כת ראשונה וי"ל דעל כרחך איירי כשהעידו כת שלישית תחלה דאי כשהעידו לבסוף אם כן תקשה מקמאי דדלמא לחיוביה פלגא נזקא קאתו דליכא הוכחה במה שהמתינו עד נגיחה שלישית דשמא לא היה להם פנאי לבא לב"ד להעיד אלא כשהמתינו עד כשהעידו כת שלישית אז מוכחא מלתא דלייעודי קאתו :

אלא דקמרמזי רמוזי · לפי הספרים דגרסי אלא משמע דבעי לאוקמי הכא נמי דקמרמזי רמוזי וניחא אפי' אי לייעודי גברא וכגון שבכל שלשה ימים באו אלו עם אלו וקמרמזי ולא ברמיזה כההיא *דהניזקין דהתם מיירי ברמיזה גרועה דלאו מילתא היא א"כ דיני נפשות שאני וכל הנך שנויי בתראי אתו נמי לייעודי גברא* :

במכירין בעל השור כו' · ואם תאמר אכתי מנו למימר לחיוביה פלגא נזקא קאתינן אקטן שבשוורים כדתנן בהמניח (לקמן דף נה:) גבי זה אומר קטן הזיק וי"ל דיכול לומר אחד מהם נאבד א"כ דנאבד אחד מהם (ב) אחר כל נגיחה *וא"ת דכיון דאין מכירין את השור שמא אותו שנגח ראשונה לא זהו שנגח שניה ושלישית וי"ל כגון שלאחר שהעידו כולם ראוהו והכירוהו שהיה עושה כל הנגיחות ואם תאמר לייעודי גברא אין העדים שהעידו ביום ראשון יכולין לייעד אלא שחוששין שמא יגח ב' וג' (ג) ויכירו ומטעם זה יכולים נמי לומר לחייבו חצי נזק באתו כשיכירו ואפי' כי אמרינן לייעודי תורא דמלינו למימר דמיירי כשהכירוהו עד שנגח שלשה נגיחות ולאחר שלשה ימים כשבאו להעיד נתערב בין שוורים אחרים הדומים לו או שכחו מה שור היה ואין מכירין אותו בשעת העדות דהשתא ודאי לייעודי קאתו ואף על פי שאין מכירין אותו ישלם נ"ש כשיגח נגיחה רביעית כרבי אחא דאמר בריש המוכר פירות (ב"ב דף צג. ושם) בידוע שזה הרגו ומ"מ אותם *שהכירו תחילה יכולים הם לומר לחייבו חצי נזק באתו כשיכירו דלייעודי גברא נמי לא מצי אמר אלא שחוששין שמא יגח שנים או שלשה ויכירוהו וי"ל דאי לחייבו ח"נ אתו לא היה להם להעיד כלל עד שיכירוהו אבל ודאי לייעודי אתו כי בין לייעודי תורא ובין לייעודי גברא צריכין להעיד קודם נגיחה רביעית דאין הבעלים מתחייבים עד שיודיעוהו תחילה ולכך צריכין למהר להעיד קודם הכאה וכן פר"ח דהך מתני' בין לייעודי תורא בין לייעודי גברא ובעיין לא אפשיטו ותימה דלא משני שאין מכירין השור המועד אי נמי שנגח שור של הפקר או של כנעני או שהעידו שנגח שוורים של עצמו ואור"י דשמא אין העדאה מועלת אלא *בפני חיוב ולכך לא מצי למימר שאין מכירים השור המועד דאי אין מכירים שמא הוי דכנעני או הפקר :

המשסה כלבו של חבירו כו' · לא דמי לשור האצטדין (לקמן דף לט.) שהאדם נלחם עמו להורגו : אלי

רבינו חננאל

השתא דייקינן מיהא ממתניתא אי אמרינן ליעודי תורא משכחת לה כגון דאשהידו כחדא כולהו אלא אי אמרת ליעודי גברא ולעולם לא הוי מועד עד שיעידו הללו שלש כיתות בשלשה ימים לימרו הנך שהדי קמאי דאשהידו עליה דנגח בחד בשבא לתורא דראובן מי הוינן ידעי דלמחר וליום אחרינא אתו שהדי אחריני ומשהדי עליה דחשבת לן לתלתא כיתי כי חד לחיובינן דייקינן מינה דליעודי תורא הוא · ואמר ליה רב כהנא לרב אשי וי"א א) כי רב אשי הוא האמר וליעודי תורא מי ניחא הא איכא למימר נימרו ב) קמאי מי ידעינן דכל דקאי בבי דינא לאשהודי להאי תורא אתא דחשבת לן כת אחת אנן לחיוביה פלגי ניזקא קא אתינן וכיון שהוזמו שילמנו צד תמות אבל בצד מועדות לא העדנו הנה אפילו ליעודי תורא לא משכחת לה אלא מאי אית לך למימר דאיכא שהדי דחוו להו בהתקבצם בב"ד מרמזי רמוזי אהדדי כלומר זאת אומרת לכת האחרת הגישו העידו והנה אנחנו עוד מעידין אחריכן דלא יכלי למימר לא הוינן ידעי דלמשהדי בהאי אתו אפילו תימא ליעודי ג) גברא שנזדמנה להללו שלש כיתות אחת שהעידה תמול והאחרת שהעידה שלשום ישיבה בב"ד כאחת עם הכת השלישית שבאה להעיד היום ומרמזי אהדדי ואמר אלו שתי הכיתות לכת השלישית העידו גם אתם כאשר העדנו אנו שנחשבין כולן עכשיו ככת אחת ואינן יכולין לומר מי הוינן ידעין דלמחר וליומא אחרא אתו אחרינא ומשהדי דהא איתבריר דהוו ידעי וכיון דאיתזמו חשבינן להו ככת אחת רב אשי אמר כגון שבאו רצופין דטעם חדא היא מיהו אמר לך רב אשי כיון דחזינן להו דאתו לבי דינא רצופין אע"ג דלא חזינן להו דמרמזי ככת אחת חשבינן להו וליעודי תורא וליעודי גברא חדא אורחא וחדא טעמא לתרוייהו · רבינא אמר במכירין בעל השור והעידו ב' ביום ראשון כי ראינו שור שפירש מן השוורים של פלוני ונגח שורו של ראובן מזהירין אותו ב"ד לשמור כל בקריו והעידו אחרים כי ביום שני ראינו שור שפירש מבקרו של פלוני ונגח ביום שני שורו של שמעון והעידו אחרים כי פירש שור מן השוורים של פלוני ונגח ביום שלישי שורו של לוי ונזדמן להן לאלו שלש כיתות שראו בבת אחת אחד מן השוורים שהעידו על בעליהן כי ראו בכלל בקרו שור נגח ואמרו הכת הראשונה שזהו השור שהעדנו על בעליו ביום ראשון והעידה הכת השניה כמותו והשלישית כמוהו נמצאו שלש כיתות בעדות בעלים ובעדות אחת לגבי השור וכי היכי דאיכא למימר מיהא מתניתא ליעודי תורא הם הכי איכא למימר ליעודי גברא ובעיא לא אפשיטא ד) ועוד דברים הללו שפירשנו מבוארין למבינים בפ' שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים · איבעיא להו המשסה כלבו של חבירו והזיק מהו משסה ודאי פטור בעל הכלב חייב אי לא ולא אפשיטא ה) · ת"ש שיסה בו כלב שיסה בו נחש פטור אוקימנא פטור אף משסה אמר רבא אם תמצא לומר המשסה כלבו של חבירו בחבירו חייב בעל הכלב · שיסהו בעצמו פטור פי' כגון ראובן ששיסה כלבו של שמעון על עצמו והזיק הכלב ההוא את ראובן פטור שמעון בעל הכלב מאי טעמא כל המשנה כגון ראובן זה ששיסה הכלב ובא הכלב ושיסה והזיק פטור בעל הכלב ואע"ג דרבא בבעטה מהלכת ברבוצה מחייב בהא פטור וקיימא לן שיסה בו כלב שיסה בו נחש פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים : מתני' שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח וכו' ור' טרפון לא דרש דיו והא דיו דאורייתא היא

א) נראה דצ"ל וי"א דרב אשי הוא דאמר לרב כהנא · ב) עי' ברש"י ובתוס' בסוגיא · ג) עי' תוס' ד"ה אלא · ד) עי' תוס' ד"ה במכירין שבכיאו דברי ר"ח אלו · ה) עי' ברא"ש סי"ד ·

דתניא

[סנהדרין סו:]

[לקמן מח.]

לעיל כג: [וש"נ]

[לעיל כ.]

לעיל כ.

לקמן לב.

לעיל טז.

[לעיל יד. וש"נ]

[לעיל טו:]

[בס"מ לא גרס אף]

נ"ל בבני

[צ"ל דהנחנקין סו:]

[ועי' תוספות סנהדרין סו: ד"ה קמ"ל]

[כוא גליון רש"ל]

נושא
המשסה כלבו של חבירו
ונשך מישהו אחר ראם
בעל הכלב חייב

מבנה
△
נסיונות להוכיח דבעל הכלב חייב

נושא
המשסה כלב חבירו
ונשך הכלב המשסה עצמו

נושא
מח' תנאים
בקרן ברשות
הניזק:
ר"ט - נזק שלם
חכ' - חצי נזק

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה לימרו וכו' פלגא נזקא אתינן ואין עלינו : (ב) תוס' ד"ה במכירין וכו' דנאבד אחד מהם (אחר כל נגיחה) תא"מ ונ"ב ס"א אחר כל הנגיחות : (ג) בא"ד שמא יגח שנית ושלישית ויכירוהו ומטעם זה וכו' באתו כשיכירוהו כצ"ל וכן לקמן :

גליון הש"ס גמרא לימרו הנך קמאי · עיין ב"ב דף ט ע"ב תוספות ד"ה מבלשין : שם כי אית לך רשותא כו' . עיין לקמן דף כז ע"ב תוספות ד"ה אמאי פטור :